

ÖVERKALIX
KOMMUN

Biblioteksplan för Överkalix kommun 2025–2028

Innehållsförteckning

Inledning	1
Bibliotekets prioriterade målgrupper	2
Personer med funktionsnedsättning.....	2
Nationella minoriteter.....	2
Personer med annat modersmål än svenska	3
Barn och unga	3
Medie- och informationskunnighet, folkbildning och informationsteknik	4
Läsfrämjande	4
Kultur	5
Samarbeten och Samverkan	5
Personal och öppettider	6

Inledning

Bibliotekslagen (2013:801) slår fast att varje kommun ska ha en politiskt antagen biblioteksplan. Planen fungerar som ett styrdokument för bibliotekets långsiktiga utveckling och tydliggör verksamhetens mål, inriktning och prioriteringar.

Planen utgår från lagar och styrdokument, såsom bibliotekslagen, skollagen, barnkonventionen, Agenda 2030, och den regionala biblioteksplanen och läsfrämjandeplanen. Den knyter även an till Överkalix kommuns vision och värdegrund, att arbetet ska vara *Engagerat, Respektfullt, Ansvarsfullt* och *Professionellt*, som är vägledande för bibliotekets bemötande och verksamhet. Genom sin roll som kunskapsförmedlare och mötesplats är Överkalix bibliotek en viktig aktör i arbetet mot kommunens visionära mål om klimat, folkhälsa, befolkning och näringslivsklimat.

Överkalix bibliotek är ett integrerat folk- och skolbibliotek, vilket innebär att verksamheten finns till för både allmänheten och för skolans elever och personal. Denna plan fokuserar på folkbiblioteksverksamheten, se separat plan för skolbiblioteket.

Biblioteket i Överkalix ska vara en trygg, tillgänglig och inkluderande plats där alla är välkomna oavsett kön, ålder, utbildningsnivå, ekonomi eller bakgrund. Biblioteksplanen är ett levande dokument som utvärderas årligen i januari och gäller för perioden 2025–2028.

Bibliotekets prioriterade målgrupper

Enligt bibliotekslagen (2013:801) ska folkbiblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter, personer med annat modersmål än svenska samt barn och unga. Biblioteket ska vara tillgängligt för alla och erbjuda en mångfald av medier och tjänster anpassade efter olika behov och förutsättningar. Det är även viktigt att de prioriterade gruppernas perspektiv och åsikter tas till vara vid utformningen och utvecklingen av verksamheten.

Personer med funktionsnedsättning

Biblioteket arbetar aktivt för att säkerställa både fysisk och kognitiv tillgänglighet, i såväl miljö som medier och bemötande. Det innebär att vi erbjuder litteratur och tjänster i olika format och anpassar bibliotekslokalerna för att alla ska kunna ta del av verksamheten.

Exempel på tillgängliga medier som erbjuds är lättlästa böcker, talböcker, böcker med TAKK, taktila böcker, storstilsböcker, e-böcker samt litteratur på punktskrift. Biblioteket tillhandahåller även DAISY-spelare och erbjuder Legimus-konto till personer med läsnedsättning.

Vi erbjuder även tjänsten *Boken kommer*, som riktar sig till personer som har svårt att själva ta sig till biblioteket.

Mål:

- Fortsätta utveckla och marknadsföra tjänsten *Boken kommer*
- Att anordna en aktivitet per år riktad till personer med funktionsnedsättningar

Nationella minoriteter

Biblioteket ska enligt bibliotekslagen ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och deras språk: samtliga varieteter av samiska, meänkieli, finska, romani chib och jiddisch. Överkalix bibliotek ska fortsätta att tillhandahålla litteratur på dessa språk och strävar även efter att synliggöra de nationella minoriteterna i biblioteksmiljön, bland annat genom skyltning. Vi arbetar även med att synliggöra appen Bläddra, som erbjuder e-böcker och ljudböcker på flera nationella minoritetsspråk.

Mål:

- Att anordna en aktivitet per år som uppmärksammar nationella minoriteter eller genomförs på ett minoritetsspråk

Personer med annat modersmål än svenska

Biblioteket har ett särskilt ansvar att erbjuda litteratur och service till personer med annat modersmål än svenska. Detta omfattar både litteratur på användarens eget språk. Inköp av medier anpassas utifrån de språk som talas i kommunen och efterfrågan. Biblioteket kompletterar sitt utbud genom depositioner från andra bibliotek vid behov.

Mål:

- **Att ha litteratur på samtliga modersmål som finns i kommunen som efterfrågas**
- **Att anordna en aktivitet per år som riktar sig till personer med annat modersmål än svenska eller genomförs på ett annat språk**

Barn och unga

Biblioteket ska arbeta läs- och språkfrämjande mot barn och unga för att gynna deras språkutveckling och stimulera till läsning. Verksamheten ska utgå från barnkonventionen, där barnets rätt till delaktighet och att uttrycka sina åsikter är grundläggande. Det är därför viktigt att barn och unga ges möjlighet att påverka bibliotekets sådant som medieinköp och aktiviteter.

Biblioteket ska erbjuda ett aktuellt och brett mediebestånd som speglar olika intressen, erfarenheter och behov, och arbeta uppsökande i samverkan med förskolor, skolor och andra aktörer. Genom bokklubbar, författarbesök och andra läsfrämjande aktiviteter vill biblioteket bidra till att stärka barn och ungas läslust och språkutveckling.

Mål:

- **Dela ut en språkpåse till alla nyfödda och deras anhöriga**
- **Anordna ett författarbesök per år riktat till barn och unga**

Medie- och informationskunnighet, folkbildning och informationsteknik

Biblioteket har en viktig roll som aktör för folkbildning och arbetar för att främja kunskapsinhämtning, utbildning och fri åsiktsbildning genom att tillhandahålla relevanta medier och öka kunskapen om informationsteknik. Biblioteksanvändarna har fri tillgång till informationsteknik, såsom datorer och personalen stödjer och handleder användare i att bruka dessa. Vi erbjuder även digitala tjänster såsom Pressreader för tidningar, Cineasterna för filmer och appen Biblio för e-böcker och ljudböcker.

Mål:

- **Fortsätta att marknadsföra våra digitala tjänster och utbud**
- **Allt eftersom behovet växer kunna erbjuda relevant information och informationsteknik i form av datorer eller surfplattor**

Läsfrämjande

Att främja läsning är ett av bibliotekets viktiga uppdrag. Vi ska verka för att stärka litteraturens ställning och främja intresset för läsning, som är en grundläggande förutsättning för att kunna ta del av information och delta i samhället.

Biblioteket ska arbeta med läsfrämjande insatser riktade till alla åldrar och målgrupper. Arbetet sker genom exempelvis boktips, skyltning, programverksamhet, bokklubbar, utställningar, uppsökande arbete mot skolor och förskolor samt riktade inköp av litteratur. Biblioteket tillhandahåller även bokdepositioner på Brännagården, Tallviksgården, barnavårdscentralen (BVC), i utbildningslokalerna för svenska för invandrare (SFI) och på elevhälsan.

Mål:

- **Att aktivt arbeta med ovana läsare genom att anordna ett tillfälle per år som riktar sig mot lättläst litteratur**
- **Att fortsätta arbeta med bokklubben eller liknande läsfrämjande verksamhet**
- **Att bibehålla och utveckla bokdepositionerna**

Kultur

Biblioteket ska även främja kulturell verksamhet i kommunen. Arbetet med kulturverksamhet ska utgå från Överkalix kulturplan och Norrbottens kulturplan, och ske i samverkan med lokala aktörer, föreningar, skolor och andra samhällsfunktioner.

Bibliotekets konsthall är öppen för allmänheten under bibliotekets öppettider och används för utställningar av privatpersoner, föreningar, skolor och andra institutioner. Biblioteket arrangerar även författarbesök, föreläsningar, teater-, dans- och musikframträdanden, och andra kulturprogram med målet att göra kultur tillgänglig för fler.

Mål:

- Att fortsätta arrangera utställningar minst åtta gånger per år i bibliotekets konsthall
- Att fortsätta att arbeta med kultursamverkan både inom kommunen och regionalt

Samarbeten och samverkan

Biblioteket samarbetar med skola, vård och omsorg samt andra aktörer i samhället för att möta lokala behov och nå fler målgrupper. Samverkan sker även med föreningar, studieförbund och kulturinstitutioner.

Överkalix bibliotek ingår i det länsgemensamma samarbetet Biblioteken i Norrbotten, vilket ger tillgång till en gemensam katalog, transporter, webbplatsen Bibblo.se och evenemang och utvecklingsarbete. Genom samarbetet får biblioteksanvändare tillgång till bland annat ett betydligt större medieutbud. Det är av stor vikt att Överkalix bibliotek fortsätter att prioritera och aktivt delta i detta samarbete då det bidrar till ökad tillgänglighet, kvalitet och kostnadseffektivitet för verksamheten.

Mål:

- Att fortsätta delta i bibliotekssamarbetet i Norrbotten
- Att fortsätta samarbeta med kommunala och regionala aktörer

Personal och öppettider

Biblioteket har en anställd bibliotekarie och en biblioteksassistent, vilket tillsammans motsvarar 1,75% årsverken. Antalet anställda påverkar direkt kvaliteten på verksamheten och upplevelsen för biblioteksanvändaren. För att biblioteket ska kunna utvecklas, finnas till för alla användare och vara en aktiv samhällsresurs krävs tillräckliga personalresurser.

Meröppet gör biblioteket tillgängligt även utanför bemannade tider, men bemannade öppettider är avgörande för att biblioteket ska kunna fullfölja sitt uppdrag enligt bibliotekslagen. Den personliga kontakten, vägledningen och den kompetens som biblioteksanställda bidrar med kan inte ersättas av självservice.

Mål:

- **Fortsätta arbeta med och marknadsföra Meröppet**
- **Bibehålla bemannade öppettider om minst 25h i veckan för att säkerställa service och tillgänglighet**
- **Öka antalet arbetade timmar på biblioteket för att möjliggöra verksamhetsutveckling och stärka bibliotekets roll som en självklar del av samhället**